

Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA)
T.a.v. Jan-Jaap Boontjes
verstuurd per e-mail: j.boontjes@nba.nl

Rotterdam, 22 december 2023

REQ6821803/JO/mvha

Geachte heer Boontjes,

Wij danken u hartelijk voor de mogelijkheid te reageren op uw discussienotitie over transparantie en geheimhouding van accountants. Het is goed om over dit belangrijke onderwerp het debat te voeren, helder te krijgen wat redelijkerwijs wel en niet mogelijk is en dit, al dan niet wettelijk, goed vast te leggen. Wij dragen dan ook graag bij aan de discussie. Hieronder plaatsen wij allereerst enkele inleidende opmerkingen. Vervolgens geven wij enkele fundamentele uitgangspunten weer waar elke stelling of potentiële vervolgstap aan getoetst zou moeten worden.

Inleidende opmerkingen

Wij zijn er zeker voorstander van, vanuit de publieke rol die accountants hebben, om informatie te verstrekken aan relevante stakeholders. Daarbij moet het duidelijk zijn voor welke informatieverstrekking ondernemingen verantwoordelijk zijn en wat de verantwoordelijkheid van de accountant is. Voorkomen moet worden dat zaken dubbel worden gecommuniceerd of tussen wal en schip vallen.

Wij waarderen ook de focus op een blijvend lerend beroep, die uit de notitie blijkt, net zoals wij zelf graag een lerende organisatie zijn.

Wij denken daarom middels onderstaande reactie graag mee over hoe aanvullende stappen kunnen worden gezet. Het fundamentele beginsel van vertrouwelijkheid zien wij hierbij als groot goed. Zoals in de Internationale Code of Ethics¹ wordt benoemd en zoals onder andere recent onderzoek² uitwijst, dient geheimhouding een belangrijk doel en draagt het bij aan de kwaliteit van controles. Ook internationaal wordt dit principe onderkend. Het is belangrijk om op te merken dat Nederland reeds voorop loopt qua transparantie van de accountant in de controleverklaring en de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Dit vinden wij een goede zaak. Echter moet voorkomen worden dat we te veel uit de pas gaan lopen met de rest van de wereld. De internationale dimensie ontbreekt nu nog in de discussienotitie en zou bij eventuele verdere stappen wel in ogenschouw genomen moeten worden.

---

¹ IFAC International Code of Ethics (2018 Edition) 114.1 A1: "Confidentiality serves the public interest because it facilitates the free flow of information from the professional accountant's client or employing organization to the accountant in the knowledge that the information will not be disclosed to a third party."

² Onderdeel van Foundation for Auditing Research project 2019F02.

Verder wekt de notitie de indruk dat deze ingegeven is vanuit een wantrouwen dat de accountant (onterecht) informatie achterhoudt of zich in een positie bevindt waarin hij / zij wel informatie wenst te verschaffen maar hiertoe beperkt is. Dat is niet onze ervaring.

Juist om teleurstelling en verwarring te voorkomen bij de stakeholders is het noodzakelijk dat de probleemstelling helder wordt geformuleerd en dat de belangen van alle partijen worden afgewogen en op waarde worden geschat. Wat zijn de voordelen van meer transparantie en wegen die op tegen de nadelen, zoals minder informatiedeling vanuit controlecliënten?

Fundamentele uitgangspunten

Informatie is vertrouwelijk of niet-vertrouwelijk; er is geen grijs gebied zoals in de notitie wordt gesuggereerd

De eerste afweging die moet worden gemaakt is of informatie vertrouwelijk of niet-vertrouwelijk is. Wet- en regelgeving, die ook in bijlage 1 van de discussienotitie worden geschetst, en met name de Wta en Bta, zijn hierin helder. Er is geen sprake van een grijs gebied waarin informatie mogelijk wel of niet vertrouwelijk is.

Informatie die van een controlecliënt verkregen wordt is vertrouwelijk als daarvan vermoed moet worden dat deze vertrouwelijk is. Uit de jurisprudentie blijkt dat voor de accountant in beginsel alle informatie die van de controlecliënt verkregen wordt, vertrouwelijk is.³ De opmerking dat eigen bevindingen van de accountant niet geheim zijn, klopt dus niet, omdat bevindingen van de accountant gebaseerd zijn op informatie die van de controlecliënt verkregen is. Eigen bevindingen en informatie van de klant zijn dus onlosmakelijk met elkaar verbonden. Daarmee zijn ook de eigen bevindingen van de accountant in beginsel vertrouwelijk.

Deze vertrouwelijke informatie kan niet door de accountant gedeeld worden, tenzij daarvoor een (wettelijke) basis bestaat (zie volgende sectie). Bij dit laatste is in voorkomende gevallen een afweging van de accountant nodig.⁴ Deze afweging ziet op het delen van **vertrouwelijke** informatie (en niet op de vraag of informatie vertrouwelijk of niet-vertrouwelijk is).

Niet-vertrouwelijke informatie kan openbaar gedeeld worden. Informatie van de controlecliënt die openbaar toegankelijk is, is niet vertrouwelijk en kan ook door de accountant worden gedeeld.

De wet heeft duidelijk aangegeven in welke situaties vertrouwelijke informatie kan worden gedeeld door de accountant

Het uitgangspunt is dat een accountant die de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden, verplicht is tot geheimhouding van die gegevens. Dat is anders voor zover de accountant bij of krachtens een wettelijk voorschrift of bij de EU-verordening tot mededeling verplicht is.⁵ In de wet is dus geregeld in welke gevallen vertrouwelijke informatie kan / moet worden gedeeld.

---

³ Zie ook hetgeen hierover gesteld wordt op pagina 44 van de discussienotitie.

⁴ Zie bijvoorbeeld artikel 38a Bta en 38b Bta. Het eerste artikel geeft een aantal situaties waarin de accountant vertrouwelijke informatie kan delen. Het tweede artikel geeft drie punten om te betrekken in de beslissing al dan niet over te gaan tot het verstrekken van vertrouwelijke gegevens, waaronder de belangen van betrokken partijen en derden. Het is daarbij dus niet zo dat de accountant afweegt of informatie vertrouwelijk is, maar of het geschikt is in de gegeven omstandigheid de vertrouwelijke informatie te delen.

⁵ Artikel 26 lid 1 Wta.

Dit omvat, niet-limitatief:

- ▶ situaties zoals benoemd in Wta/Bta⁶, waaronder wanneer de beroepsregels hierom vragen, zoals bij:
  - ▶ communicatie in de controleverklaring over fraude en continuïteit;
  - ▶ aanpassing van het oordeel in de controleverklaring;
  - ▶ ter opvolging van NV NOCLAR;
- ▶ informatievorderingen vanuit de AFM;
- ▶ het optreden van de accountant in de algemene vergadering van aandeelhouders;
- ▶ diverse wettelijke meldplichten (zoals vanuit de Wwft, EU Verordening 537/2014 en de Wft);
- ▶ artikelen 165 en 843a Rv (getuigenis en exhibitievordering);
- ▶ artikel 6.3 lid 5 Comptabiliteitswet;
- ▶ EU-richtlijn 2018/8220 (Mandatory Disclosure Rules/DAC6);
- ▶ artikel 105b lid 1 Faillissementswet;
- ▶ artikel 14 Wet op de Parlementaire enquête (informatieplicht in een enquêteprocedure).

Een adequaat wettelijk systeem, met heldere afbakening van situaties waarin de accountant informatie deelt, bestaat dus reeds en als dat goed gevolgd wordt kan de maatschappij dus reeds op diverse momenten diverse vertrouwelijke informatie verkrijgen.

Indien aan de (informatievoorziening via de) huidige instrumenten iets schort en een noodzaak gezien wordt tot het in meer situaties moeten (kunnen) delen van vertrouwelijke informatie, moet daarvoor een wettelijke basis worden gecreëerd. Dat is überhaupt van belang om helderheid te creëren bij alle stakeholders over wat een accountant mag of moet delen. Een dergelijke duidelijke basis om te communiceren zorgt bovendien voor het benodigde vertrouwen bij accountants om transparant te kunnen zijn. Dat wordt ook in de discussienotitie onderkend. Het bevordert tevens de consistentie.

Aansluitend geldt dat de accountant te allen tijde een deugdelijke grondslag moet hebben voor hetgeen (waarover) hij/zij communiceert. Dat betekent dat de accountant communiceert over zaken waarvoor de accountant een opdracht heeft verkregen en waarnaar deze daadwerkelijk onderzoek heeft verricht.

Tevens geldt dat communicatie door de accountant geen vervanging is voor communicatie door de controlecliënt zelf. Het zou onheus zijn om van de accountant meer transparantie over een onderneming te vereisen dan van een onderneming op basis van de daaraan gestelde vereisten.

De onderneming communiceert, de accountant controleert

De onderneming zelf is primair verantwoordelijk om transparant te zijn over ontwikkelingen en gebeurtenissen. Informatie die de onderneming zelf naar buiten brengt is, zoals ook in de discussienotitie opgemerkt, logischerwijs niet langer vertrouwelijk. Het is echter niet aan de accountant informatie te openbaren die de onderneming niet behoeft te openbaren. Voldoet de onderneming (in materiële zin) niet aan de aan haar geldende vereisten, dan wordt het een ander verhaal.

Indien de jaarrekening niet vrij is van materiële fouten, brengt de accountant dat tot uitdrukking in de controleverklaring. Indien bepaalde zaken tijdens de controle de bijzondere aandacht van de accountant hebben vereist, komt dat tot uitdrukking in de kernpunten van de controle. Indien de accountant geassocieerd wordt met materieel onjuiste informatie, heeft hij/zij reeds de verplichting stappen te

---

⁶ Zie de eerder genoemde artikelen 38a en 38b Bta. Kortweg geldt dat de accountant kan delen wat op basis van de beroepsregels vereist / toegestaan is of waarvoor van de controlecliënt toestemming is verkregen.

ondernemen.⁷ De accountant betracht daarbij de vereiste zorgvuldigheid en maakt daarbij dus een afweging, inclusief omtrent materialiteit.

Er geldt een bijzondere situatie indien de accountant een inlichtingenvordering⁸ ontvangt waaruit blijkt dat de controlecliënt verdachte is van een strafbaar feit en waarop geheimhouding rust. Belanghebbenden zouden mogelijk geïnformeerd willen worden. Het is echter ook in een dergelijk geval niet aan de accountant om deze informatie openbaar te maken. De accountant kán hier binnen de huidige kaders simpelweg niet transparant zijn, tenzij deze ontheven wordt uit de geheimhouding. Verzoeken daartoe worden echter zelden toegewezen (omdat dat de verdachte informeert over de verdenking en dat het vergaren van bewijs kan schaden).

Tot slot

Wij zijn voorstander van transparantie. Informatie is daarbij vertrouwelijk of niet. Wij herkennen niet het beeld dat de notitie schetst dat hier sprake is van een grijs gebied, waarin een de accountant een afweging moet maken. Daar dient allereerst bij alle betrokken partijen duidelijkheid over te bestaan, alvorens een volgende stap kan worden gemaakt ten aanzien van de onderwerpen in de geponeerde stellingen. En zoals gezegd zou elke potentiële vervolgstap aan bovenstaande fundamentele uitgangspunten getoetst moeten worden. Voor het delen van vertrouwelijke informatie is het belangrijk dat hier vanuit de wet- en regelgeving een basis voor bestaat en de primaire verantwoordelijkheid voor rapporteren hoort bij ondernemingen.

Wij vertrouwen erop dat onze reactie bijdraagt aan de verdere discussie. Wij zijn gaarne bereid tot het geven van een toelichting en gaan graag het gesprek aan.

Hoogachtend,
Ernst & Young Accountants LLP

drs. P.J.A. Gabriëls RA

prof. dr. A. de Bos RA

---

⁷ VGBA artikel 9. De accountant moet maatregelen nemen indien hij betrokken is bij of in verband wordt gebracht met informatie die materieel onjuist, onvolledig of misleidend is. De accountant heeft de plicht om een maatregel te treffen gericht op het wegnemen van de onjuistheid, onvolledigheid of misleiding of de onjuistheid, onvolledigheid of misleiding aan de beoogde gebruikers van de informatie kenbaar te maken en zich zo nodig van deze informatie te distantiëren.

⁸ Zie bijvoorbeeld artikel 126nd Sv.